

PROJEKT

Tillsynskampanj 2014

Städad skolmiljö?

- Tillsynsprojekt inomhusmiljö i skola och förskola i Haninge, Tyresö och Nynäshamns kommuner

Genomfört vecka 38, 2014

Projektgrupp:

Margareta Jonsson

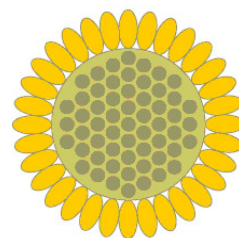
Lina Westman

Lena Niskakoski

Per Gröning

Kalle Rosén

R A P P O R T

**SÖDERTÖRNS
MILJÖ- & HÄLSO-
SKYDDSFÖRBUND**

136 81 Haninge
BESÖKSADRESS
Rudsjöterrassen 5
TELEFON 08-606 93 00
FAX 08-606 93 01
E-POST
miljokontoret@smohf.se
www.smohf.se

Sammanfattning

Hösten 2014 utförde Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund en tillsynskampanj under en vecka, riktad till 103 skolor och förskolor i våra medlemskommuner Nynäshamn, Tyresö och Haninge.

Kampanjen gick ut på att inspektera verksamheterna utifrån livsmedelslagens, miljöbalkens och tobakslagstiftningens bestämmelser. Från förbundet har totalt 38 av de anställda deltagit i projektet. De har med hjälp av en checklista inspekterat skolor och förskolor under veckan.

Ca 560 anmärkningar registrerades. Mer än 12 % av verksamheterna fick 10-15 anmärkningar. Vanligaste anmärkningarna gällde städning av "sällanytor" och på förskolor dessutom madrasshanteringen i vilrum. Dessa anmärkningar hittades på hälften av verksamheterna.

Utöver städning i matsalar uppmärksammades problem med rengöring av mjölkautomater, 10 av 52 fick anmärkning.

Kampanjen fokuserade på toaletter. Vi kunde konstatera att många verksamheter inte hade tillräckligt antal toaletter sett till antalet elever. På flera verksamheter delade fler än 35 elever på samma toalett. Enligt Arbetsmiljöverkets föreskrifter är det lämpligt med en toalett på varje påbörjat 15-tal elever. Bristfällig städning var ett genomgående problem. Det fanns även brister i ventilationen, i cirka 10 % av fallen fungerade inte ens ventilationen.

I skötrummen bedömdes städning och hygienrutiner fungera överlag. Dock saknades uppsatta rutiner för blöjbyten på 12 av förskolorna. Med tanke på personalomsättning i många verksamheter är det extra viktigt att tydliga rutiner finns uppsatta.

Cirka 20 % av städutrymmena var ostädade, dessutom förvarades städutrustning i många fall på felaktigt sätt med risk för mikrobiell tillväxt och lukt.

Rökförbuden som gäller för undervisningslokaler följs i stor utsträckning inte. Vi kunde se personer som rökte, fimpas och i ett fall även en askkopp.

Att anordna föreläsningar under året var ett bra sätt att kompetensutveckla personalen på förbundet. Föreläsningar om städning och ventilation var användbart och intressant för vårt fortsatta arbete.

Resultatet kommer att användas för att bedöma behoven av framtida tillsynsinsatser. Vad gäller bristerna kommer den informationen lämnas över till respektive avdelning inom förbundet. Även berörda centrala myndigheter kommer att få ta del av resultatet.

Bakgrund och problembeskrivning

Under hösten 2013 har städning och underhåll i skolan fått stor uppmärksamhet i media. Vi har många skolor och förskolor som tillsynsobjekt. Vi vet sedan tidigare att det finns problem med inomhusmiljön på flera skolor och förskolor. Vi utför kampanjen för att få ett underlag för fortsatta tillsynsinsatser. Det finns även ett stort intresse hos allmänheten (inte minst föräldrar) för barnens skolmiljö.

Mål

Förbundet har ett antal mål uppsatta för vår verksamhet bland annat:

- Verksamhetsutövare har tilltro för tillsynen och upplever den som meningsfull.
- Brister som medför risk för människors hälsa har minskat i flerbostadshus, hygieniska verksamheter och offentliga lokaler.
- Förbundets arbetssätt är effektiva, tydliga och rättssäkra.

Vi tror att det här projektet svarar mot förbundets uppsatta mål inom ovanstående områden. Det är svårt att hitta ett tillsynsområde som ses som mer meningsfullt än att kontrollera den miljö som dagligen omger våra barn. Det viktigaste målet för kampanjen är att verksamheterna själva ska uppmärksamma problem som kan finnas, exempelvis inomhusmiljö och smittspridning. Det är också viktigt att upplysa verksamheterna och allmänheten om vad lagstiftningen säger om inomhusmiljö, hygien och rökning. Det händer ganska ofta att vi får in klagomål på inomhusmiljö och hygien i olika skolor och förskolor. Vi upptäcker också brister i samband med den ordinarie tillsynen. Vi vill genom projektet få ett samlat grepp om hur utbrett problemet är.

Ett av målen för Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund är att utveckla och förbättra vår inspektionsmetodik. Vi arbetar ofta i projektform men då över relativt långa tidsspann (månader, säsonger, kalenderår). Kampanjen är ett sätt att snabbt få fram samlad information. Det är femte året vi genomför vår kampanj. Vi märker av intresse från kollegor på andra arbetsplatser. Många ser tillsynsmetodiken som innovativ och intressant.

Avgränsning

Kampanjen vände sig till alla skolor och förskolor i Haninge, Tyresö och Nynäshamns kommuner, totalt ca 200 verksamheter. Ett 100-tal objekt valdes ut att delta i projektet.

Det som kontrollerades hos verksamheterna var:

- Städning
- Hygien
- Toaletter
- Rökning

Genomförande

Vi arbetar ofta i projektform över relativt långa tidsspann. Syftet med kampanjerna är att snabbt få fram samlad information. Metoden att samlat inspektera så många verksamheter som möjligt under kort tid passar utmärkt för skolor och förskolor. Kampanjerna har genomförts genom att all personal, under en vecka arbetat med projektet.

Projektet har drivits av en projektgrupp som i år bestod av Margareta Jonsson (projektledare), Kalle Rosén, Lena Niskakoski, Per Gröning och Lina Westman. Projektgruppen har fördjupat sig i ämnet och tagit fram underlagsmaterial i form av checklista, utbildningsmaterial, objektlista, pressmeddelanden samt sammanställning.

Checklistan har utformats för att lätt kunna följas även om man inte var insatt i ämnet. Frågorna besvarades med ett ja eller nej. Inför kampanjveckan utfördes inspektioner för att testa det material som tagits fram. Utifrån resultatet av testinspektionerna reviderades checklistan till sitt slutgiltiga utseende, se bilaga 1.

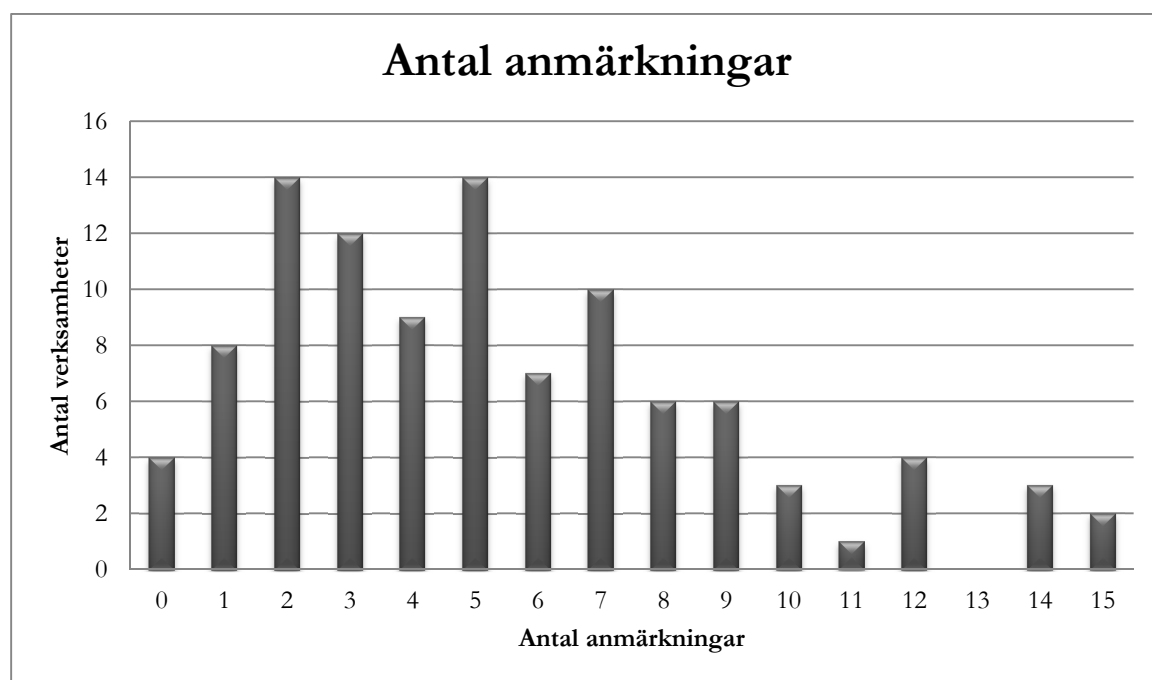
Skriftlig information skickades ut till alla skolor och förskolor samt barn- och utbildningsförvaltningarna i respektive medlemskommun ett par veckor före projektstart. Informationen innehöll uppgifter om när det skulle ske och vad vi skulle kontrollera. Till

skolorna skickades även broschyren *Barn och unga önskar en rökfri skolgård* som getts ut av Folkhälsoinstitutet. Pressmeddelande har på bred front skickats ut inför kampanjveckan. Under projektets gång har politikerna i förbundets direktion informerats om kampanjens syfte och innehåll.

Inför kampanjen har det anordnats föreläsningar för förbundets anställda. Karl Henriksson från Borago har föreläst om städning och Britta Permats från Svensk Ventilation berättade om enkätundersökning angående ventilation i landets skolor. Detta har kommit att vara av stor nytta i samband med inspektionerna under kampanjveckan. Det gjordes en genomgång av checklistan samt praktiska detaljer förknippade med projektet. Därefter genomfördes inspektionerna och data samlades in. Resultatet sammanställdes av projektgruppen till en rapport som sedan presenterades i slutet av veckan.

Resultat och diskussion

Under kampanjveckan inspekterades 103 verksamheter. Av de verksamheter som inspekterades fanns 41 i Haninge, 16 i Nynäshamn och 46 i Tyresö. Totalt registrerades ca 560 brister. Det är viktigt att komma ihåg att vi INTE har gått genom HELA förskolan/skolan utan det är fråga om stickprov i form av ETT klassrum eller EN avdelning vi har tittat på.

Det är glädjande att 4 av verksamheterna inte fick några anmärkningar alls, 8 fick en anmärkning. Det som däremot är lite skrämmande är att 13 av verksamheterna fick mellan 10 och 15 anmärkningar, dvs mer än 12 % hade dåligt resultat i undersökningen.

Vanligaste anmärkningarna är på städning av "sällanytor" och på förskolor dessutom madrasshanteringen i vilrum. Det som är viktigt att komma ihåg i sammanhanget, vilket också framkom vid inspektionerna, är att det inte är ovanligt med hårt pressade upphandlingar av städtjänster. På en skola framkom att upphandlingen resulterat i 3,5 timmars städning per dag för hela skolan (vilken har ca 270 elever).

Vid några av inspektionerna upptäcktes också brister i inomhusmiljön som inte fanns med på checklistan, exempelvis problem med ostädade korridorer, ventilation och temperatur.

Matsal

Hygien och städning i en matsal är viktigt ur smittskyddssynpunkt, men har också trivselaspekter. Vi tittade därför på ytor som man lätt glömmar bort att städa, exempelvis öppna hyllor, lister och dörrkarmar. Av 97 verksamheter fick 41 anmärkning på städningen av sådana "sällanytor".

Synliga ytor som bordsytor var rena men på undersidan av borden fick mer än var fjärde anmärkning på att det var smutsigt. Bland de lekande barnen på en förskola upptäcktes matrester på golvet från föregående dag!

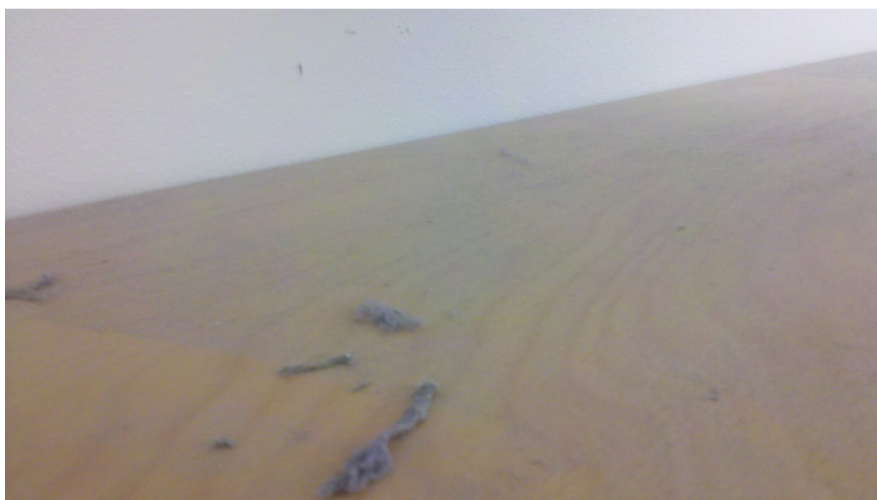

Smutsig mjölkautomat

Ytor och kärl som används för livsmedelshantering ska inte förorena maten, därför tittade vi på bestick och kärl samt bufféer och det såg bra ut. Många verksamheter använder dock tallrikar och glas i plast, dessa blir snabbt repiga och därmed svåra att rengöra. Ett annat redskap som verkar vara svårt att rengöra är mjölkautomater. Vi kunde konstatera att 10 mjölkautomater av 52 fick anmärkning på rengöringen, nästan 20 %!

Klassrum, vilrum och lekrum

Stickprovskontroll i klassrum, vilrum och/eller lekrum gjordes på samtliga verksamheter. Här kontrollerades bl.a. hur städningen fungerade på "sällanytor", hantering av textilier vid vila, rengöring av leksaker och utrymmets utformning och möblering.

Dammig hylla

Utrymmets möblering och utformning bedömdes utifrån hur lättstädat utrymmet var. Skrymmande möbler och stora mattor på golvet är exempel på möblering som kan försvåra städningen.

Nästan hälften av verksamheterna, 46 st, fick anmärkning på städningen. Den vanligaste bristen var dålig städning på bl.a. öppna hyllor, lampor, dörrkarmar och ventilationsdon. Anmärkningarna är ungefär jämt fördelade mellan skolor och förskolor. Flertalet verksamheter påtalade att storstädning inte gjorts på länge och det framkom på en verksamhet att det kunde gå flera år innan storstädningar på svåråtkomliga utrymmen genomfördes. Dörrkarmar, hyllor, fönsterbrädor osv. bör göras rent en gång per vecka, golvlister och andra lister en gång i månaden. Storstädning bör göras återkommande under året.

Att ventilationsdonen inte är rena kan innebära att partiklar sprids med luften från ventilationsdonet in i rummet. Funktionen på ventilationen kan även försämrats om luftintag och utsug är igengrodda. Det kan betyda att luftflödet blir otillräckligt för det antal personer som vistas i rummet. Otillräcklig luftflödesomsättning kan bl.a. leda till att barn och elever får ont i huvudet, koncentrationssvårigheter och snabbt blir trötta.

I hälften av de vilrum som kontrollerades på förskolorna saknades madrasskåp eller annan anordning i syfte att separera madrasser, kuddar och filtar. Madrasser, sängkläder och kuddar ska vara personbundna för att minimera smittrisken. I flertalet förskolor var madrasser, kuddar och filtar inte personbundna eller så saknades tydliga rutiner för att säkerställa att de inte blandades. I många vilrum var det också problem med möjlighet att städa ordentligt, då madrasserna låg över hela golvytan. Bristfälliga tvättrutiner uppmärksammades även inom flera verksamheter.

Exempel på bra madrassförvaring

Toaletter

Vid inspektionerna kontrollerades om det i anslutning till matsalar finns möjlighet till handtvätt. Även tillgång till toalett i anslutning till matsal kontrollerades. Av de inspekterade objekten saknades möjlighet till handtvätt i anslutning till matsal i 7 skolor respektive 1 förskola. Toaletter i anslutning till matsal saknades i 5 skolor respektive 2 förskolor. Möjlighet till handtvätt behöver inte finnas i själva lokalen. Helst ska man om möjligt kunna undvika kontaktytor innan man kommer till serveringslokalen. Handfat inne på toaletter är inte optimala som handtvättställen. En skola hade, som möjlighet till handtvätt, två toaletter avsedda för 600 elever. Dock har skolor/förskolor där toaletter i anslutning till serveringslokal utgör enda möjligheten till handtvätt inte fått anmärkning i detta projekt.

Speciell uppmärksamhet under kampanjen riktades mot städning av toaletter.

Folkhälsomyndighetens allmänna råd (2014:19) om städning i skolor, förskolor lyfter fram att toaletter kan behöva städas flera gånger per dag.

Vid varje inspektion kontrollerades toaletter i anslutning till matsal samt toaletter i anslutning till klassrum/lektrum.

Toaletter i anslutning till matsal

De vanligaste anmärkningarna på toaletter i anslutning till matsal var att väggarna inne på toaletterna inte var rengjorda samt att ventilationsdonen var smutsiga. Detta uppmärksammades på 13 respektive 14 av de inspekterade skolorna/förskolorna. Nästan var tionde verksamhet fick anmärkning på att ventilationen inte fungerade på toaletter i anslutning till matsal. Detta är en allvarlig anmärkning, på grund av att ventilationen är en avgörande faktor för att få bort dålig lukt och bidra till fräschare toaletter. Ventilationen är även nödvändig för att ventilerar bort smittämnen och andra luftburna partiklar. Att ventilationen inte fungerar på toaletterna kan även innebära att ventilationen är bristfällig i övriga delar av skolan/förskolan.

Andra vanliga anmärkningar som uppmärksammades var slitna WC-stolar med ingrodd smuts, ingrodd smuts i handfat och tvålautomat samt trasiga WC-stolar eller handfat. 8 verksamheter fick anmärkning på att golv- och väggmaterial inte var intakta.

I ett fåtal av de inspekterade verksamheterna framkom anmärkningar om att det saknas möjlighet att torka händer med pappershanddukar eller handtork. Detta är grundläggande för att kunna upprätthålla en god hygien under en skoldag och borde vara en självklarhet samt är en indikation på att toaletten bör städas mer än en gång per dag.

Toaletter i anslutning till klassrum/lekrum

De vanligaste anmärkningarna på toaletter i anslutning till klassrum/lekrum var i stort sett samma som för toaletter i anslutning till matsal. Väggarna inne på toaletterna var inte rengjorda samt ventilationsdonen var smutsiga. Detta uppmärksammades på 19 respektive 16 av de inspekterade verksamheterna. På toaletter i anslutning till klassrum fick 18 skolor även anmärkning på att handfaten och tvålautomater hade ingrodd smuts. Över tio skolor/förskolor fick även anmärkningar gällande ingrodd smuts på dörrhandtag, kranar och strömbrytare.

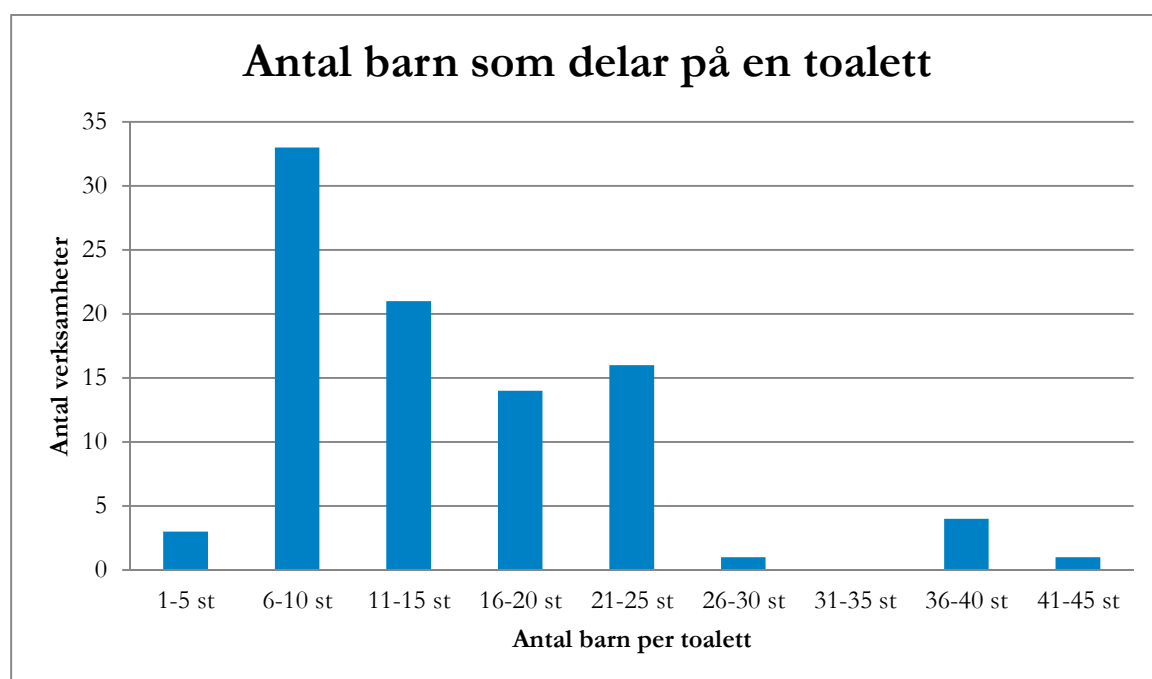
Lysknapp och tvålautomat med ingrodd smuts

Var tionde verksamhet fick anmärkning på att ventilationen inte fungerade på toaletter. Detta är en allvarlig anmärkning, på grund av att ventilationen är en avgörande faktor för att få bort dålig lukt och bidra till fräschare toaletter. Ventilationen är även nödvändig för att ventilerar bort smittämnen och andra luftburna partiklar. Att ventilationen inte fungerar på toaletterna kan även innebära att ventilationen är bristfällig i övriga delar av skolan/förskolan.

Endast 3 skolor/förskolor fick anmärkningar på trasigt porslin, dock fick 12 verksamheter anmärkning på att golv- och väggmaterial inte var intakta. Andra vanliga anmärkningar som uppmärksammades var slitna WC-stolar med ingrodd smuts, ingrodd smuts i handfat och tvålautomat.

Likt toaletter i anslutning till matsal framkom att några få verksamheter saknade möjlighet till handtork. Som diskuterats tidigare bör möjlighet till handtvätt ses som en grundläggande självklarhet.

Vid inspektionerna av toaletter i anslutning till klassrum/lekrum ställdes frågor om hur många barn som uppskattningsvis använder toaletterna. Svaret varierade från 2 barn till 48 barn per toalett. Att ett stort antal elever tvingas använda en och samma toalett är mycket olämpligt. Dels på grund av att många användare innebär högre slitage och ökad nedsmutsning, men även att toaletterna vid behov är upptagna.

Detta är ett stort nationellt uppmärksammat problem. Elever vill helt enkelt inte gå på toaletten. Vissa elever struntar hellre i toalettbesök under en hel skoldag än att besöka en smutsig toalett. Att undvika toalettbesök under en hel dag kan leda till följder för elevernas hälsa så som förstoppning och urinvägsproblem. Folkhälsomyndighetens nya allmänna råd understryker förvisso att toaletter kan behöva städas flera gånger per dag, men städning kan aldrig ersätta det faktum att för många elever samsas om en och samma toalett. Enligt Arbetsmiljöverkets föreskrifter är det lämpligt med en toalett på varje påbörjat 15-tal elever.

Skötrum

På förskolorna inspekterades skötrum för att kontrollera att fungerande hygien- och smittskyddsrutiner finns, samt att utrymmena var rena. Av de 44 förskolor som inspekterats, besöktes 41 avdelningar med skötrum. Alla dessa skötrum hade engångstvättlappar och möjlighet till hygienisk handtvätt efter blöjbyten. På 12 av förskolorna saknas uppsatta rutiner för blöjbyten. För att minimera risk att personalen missar något moment vid blöjbytet där risken för smittspridning är mycket stor, bedömer vi att en skriftlig blöjbytesrutin ska finnas uppsatt vid skötbordet. På många förskolor arbetar tillfälliga vikarier, varför det är extra viktigt att det finns tydliga rutiner uppsatta där blöjbyten sker.

Några förskolor fick anmärkning på att skötbordet (platsen för blöjbyten) inte var uppenbart rent. Engångsskydd vid blöjbyten saknades på 4 förskolor. Engångsskydd ska finnas för att minimera risken för smittspridning. De bör inte förvaras på samma yta som skötbordet, utan lättillgängligt i närheten.

Skriftlig rutin för blöjbyte

Städutrymme

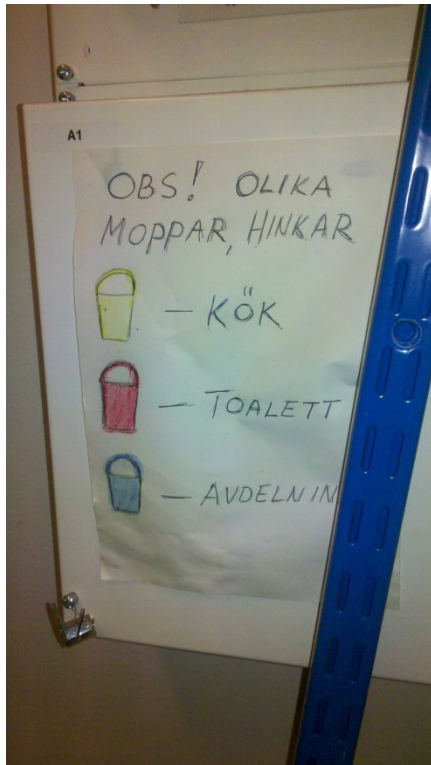
I projektet har städutrymmen kontrollerats för att minimera risken för att dåligt rengjord städutrustning ska förorena renare lokaler och utrustning. Detta kan vara en väg till smittspridning.

Samtliga besökta skolor och förskolor hade särskild plats för förvaring av städutrustning. Det är ur smittspridningssynpunkt viktigt att utrustning som används för rengöring av allmänna utrymmen och toaletter inte riskerar att blandas ihop.

En avsikt med kontrollen av hantering av städmaterial har därför varit att kontrollera att städning av toaletter och renare utrymmen som klassrum och matsalar inte utförs med samma utrustning. På grund av att många inspektioner utförts vid tider då städpersonal inte har varit närvarande har det inte gått att få information om det förhåller sig så att olika städmaterial används vid olika typer av utrymmen.

Bristfällig städning uppmärksammades på 22 av 103 städutrymmen. Hos 16 av verksamheterna förvarades städutrustning på ett sådant sätt att de riskerade att dålig lukt på grund av mikrobiell tillväxt uppstår. Blöta moppar ska hängas upp på tork i ventilerade utrymmen.

Glädjande är att ingen förskola förvarade städkemikalier åtkomliga för barn och att endast en skola förvarade sådant åtkomligt för eleverna.

Exempel på separering av städutrustning

Rökning

Enligt tobakslagen är rökning förbjuden i lokaler som är avsedda för barnomsorg och skolverksamhet. Förbudet gäller även på skolgårdar och inom motsvarande områden utomhus vid förskolor. I kampanjen har förbundet därför kontrollerat att tobakslagen följs.

Rökning förbjuden?

Ingen person har setts röka inom förskolornas områden vilket är positivt. Någon rökruta eller askkopp har inte heller setts vid förskolorna. Vid 6 av 59 skolor har däremot personer setts röka inom skolgårdar. Vid en gymnasieskola fanns även en askkopp.

Fimpar fanns vid 21 av 59 skolor och vid 4 av 44 förskolor.

Förbundet anser att skyltar om rökförbud bör finnas uppsatta vid entréer till skolor och förskolor. Endast vid 11 av verksamheterna fanns detta.

Felkällor

Det finns ett tolkningsutrymme som kan innebära svårigheter vid bedömningen om det föreligger en brist eller inte. Detta försvåras också av projektets utformning, då det genomfördes under en begränsad tid och av många inspektörer. Det innebär att det finns en risk för att man gjort olika bedömningar där det råder tveksamheter.

Hur går vi vidare?

Inspektionsresultatet överlämnas till avdelningen för hälsoskydd och livsmedel. De kommer använda resultaten för att bedöma behoven av uppföljning och framtida tillsynsinsatser. Rapporten kommer att skickas ut till verksamhetsutövare, centrala myndigheter med flera. Under hösten kommer vi att utföra en fördjupad analys/utvärdering av inspektionsmetodiken. Vi kommer även i fortsättningen att bevaka de frågor som kampanjen tagit upp.

Bilaga:

Checklistan

Kampanj 2014 checklista

OBS! Checklistan lämnas till Margareta J efter handläggningen

Datum:
Diarienummer:
Verksamhet:
Kommun: ☐ Haninge ☐ Nynäshamn ☐ Tyresö
Antal elever/barn:
Kontaktperson:
Inspektörer:

1. Matsal och toaletter i anslutning till matsal

		Ja	Nej	EA*
1.1	är det rent ovanför lampor, dörrkarmar, öppna hyllor mm. (dra med fingret)			
1.2	är borden rena?			
1.3	är borden rena under?			
1.4	ser saltkar och pepparkvarnar rena ut?			
1.5	ser tallrikar, glas och bestick rena ut?			
1.6	finns det självtag? (sallad, bröd etc)			
1.7	om JA: är bordet med självtag rent? (inklusive serveringsutrustning)			
1.8	är avfallsbehållare (papperskorg eller sopsäcksbehållare) i serveringsdelen/bakom serveringsdisken rena?			
1.9	finns det mjölkautomat?			
1.10	om JA: är den synligt ren?			
1.11	Finns vattenautomat?			
1.12	om JA: är den synligt ren?			
1.13	finns det möjlighet till handtvätt i anslutning till matsalen?			
1.14	finns det toaletter i anslutning till matsalen?			
1.15	är hela WC-stolen ren?			
1.16	är porslin och ytskikt hela/intakta (om inte fotografera och anteckna nedan)			
1.17	är handfatet/kranarna och tvålautomaten rena?			
1.18	finns det flytande tvål?			
1.19	finns det engångshanddukar/ handtork?			
1.20	är strömbrytaren ren?			
1.21	är handtaget på toalettdörren rent?			

1.22	är väggarna rena?			
1.23	Är golv- och väggmaterial hela/intakta?			
1.24	finns frånluftsdon på toaletterna?			
1.25	är det något sug i frånluften? (kontrollera med papper)			
1.26	är frånluftsdonet rent?			
1.27	luktar det fräscht på toaletten? (inte starkt av urin)			

2. Klassrum/vilrum el. lektrum

		Ja	Nej	EA*
2.1	är det rent ovanför lampor, dörrkarmar, öppna hyllor mm. (dra med fingret)			
2.2	ser utrymmet lättstädat ut? (kolla slitage + placering)			
2.3	ser golven rena ut?			
2.4	ser ventilationsdonen rena ut?			
2.5	ser madrasserna/madrasskyddet och kuddar rena ut?			
2.6	finns madrasskåp eller annan anordning med syfte att separera madrasser, kuddar och filtar?			
2.7	ser leksakerna rena ut?			

3. Toalett vid klassrum eller på avdelning med skötrum

		Ja	Nej	EA*
3.1	Hur många personer delar på toaletten?(skriv med siffror i rutan ”Ja”)			
3.2	är porslin helt/intakt (om inte fotografera och anteckna nedan)			
3.3	är hela WC-stolen och ev. potta ren?			
3.4	är handfatet/kranarna och tvålautomaten rena?			
3.5	finns det flytande tvål?			
3.6	finns det engångshanddukar/ handtork?			
3.7	är strömbrytaren ren?			
3.8	är handtaget på toalettdörren rent?			
3.9	är väggarna rena?			
3.10	Är golv- och väggmaterial hela/intakta?			
3.11	finns frånluftsdon på toaletterna?			
3.12	är det något sug i frånluften? (kontrollera med papper)			
3.13	är frånluftsdonet rent?			
3.14	luktar det fräscht på toaletten? (inte starkt av urin)			
3.15	är platsen för blöjbyten ren?			
3.16	finns uppsatta rutiner för blöjbyten?			
3.17	finns engångskydd vid skötbordet?			
3.18	finns engångstvättlappar?			
3.19	finns det möjlighet att tvätta och desinficera händerna efter blöjbyte eller hjälp på WC?			

3.20	Finns blöjhink med lock?			
------	--------------------------	--	--	--

4. Städutrymme

		Ja	Nej	EA*
4.1	finns det en särskild plats avsedd för städutrustning?			
4.2	förvaras städutrustning på lämplig plats? (INTE på toalett, INTE mitt i oskyddad beredning)			
4.3	finns separat städutrustning för allmänna utrymmen och toaletter?			
4.4	förvaras blöta svabbar och trasor på ett sådant sätt att inte dålig lukt uppstår (upphängt och i ventilerat utrymme)?			
4.5	är städutrustningen ren?			
4.6	Är städutrymmet rent?			
4.7	förvaras rengöringskemikalier oåtkomligt för barn?			

5. Rökning (5.1-5.3 är rätt svar nej, 5.4 ja)

		Ja	Nej	EA*
5.1	står det personer och röker på skolans/förskolans område?			
5.2	finns det rökruta eller askkoppar på skolans/förskolans område?			
5.3	förekommer fimpar?			
5.4	finns det skyltar om rökförbudet?			

Kommentarer:

EA* =EJ AKTUELLT, om ni använder detta skriv alltid kommentar!